

ارزیابی دیدگاه دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قم نسبت به فرآیند پژوهش در سال ۱۳۹۴

فاطمه سادات رضوی نیا^۱، مهسا باقرزاده فرد^۱، نگار محمدزاده^۱، سیامک محبی^{۲*}

چکیده

زمینه و هدف: پژوهش در زمینه علوم پزشکی، یکی از مهم ترین بخش های تحقیقاتی جوامع بوده و بودجه های تحقیقاتی زیادی در این زمینه هزینه می شود. از سویی، تربیت پژوهشگران در دانشگاه های علوم پزشکی نیز یکی از رسالت های دانشگاه ها می باشد. این مطالعه با هدف تعیین میزان نگرش دانشجویان پزشکی دانشگاه علوم پزشکی قم نسبت به پژوهش انجام گرفت.

روش بررسی: این مطالعه به صورت توصیفی - تحلیلی بر روی تمامی دانشجویان شاغل به تحصیل رشته پزشکی در دانشگاه علوم پزشکی قم در نیمسال اول ۱۳۹۴-۱۳۹۵ انجام شد. ۱۵۰ دانشجو به روش نمونه گیری در دسترس از تمام مقاطع مختلف رشته پزشکی انتخاب شدند. ابزار گردآوری اطلاعات شامل: پرسشنامه مشخصات دموگرافیک، پرسشنامه روا و پایای سنجش نگرش نسبت به پژوهش بود. داده ها با استفاده از آزمون تی مستقل، در سطح معنی داری کمتر از ۰/۰۵ تحلیل شدند.

یافته ها: در این مطالعه، ۶۲/۷٪ (۹۴ نفر) نمونه ها، مؤنث و ۳۷/۳٪ (۵۶ نفر) مذکر بودند. میانگین سن و معدل دانشجویان به ترتیب ۲۱/۵۲ سال و ۱۸/۹۸ نمره بود. ۵۴/۷٪ سابقه همکاری و مشارکت در هیچ فعالیت پژوهشی را نداشتند. میانگین نمره نگرش نسبت به پژوهش، ۶۶/۶۰±۸/۶۰ بود. همچنین مشخص گردید تنها ۰/۷٪ دانشجویان دارای نگرش خوب و ۹۸/۷٪ دارای نگرش متوسط بوده اند. بین نمره نگرش بر حسب جنس و سابقه انجام فعالیت پژوهشی، اختلاف معنی داری وجود نداشت ($p > 0/05$).

نتیجه گیری: نتایج این مطالعه نشان داد وضعیت نگرش در دانشجویان علوم پزشکی قم نسبت به پژوهش، در شرایط مطلوبی قرار ندارد. بنابراین، اجرای برنامه های انگیزاننده و اطلاع رسانی های گسترده در این خصوص توصیه می گردد.

کلید واژه ها: نگرش؛ پژوهش؛ دانشجویان؛ پزشکی؛ قم، ایران.

^۱دانشکده پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

^۲مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران.

* نویسنده مسئول مکاتبات:

سیامک محبی، مرکز مطالعات و توسعه آموزش علوم پزشکی، دانشگاه علوم پزشکی قم، قم، ایران؛

آدرس پست الکترونیکی:
smohebi@muq.ac.ir

تاریخ دریافت: ۹۵/۳/۱۷

تاریخ پذیرش: ۹۵/۷/۱۷

لطفاً به این مقاله به صورت زیر استناد نمایید:

Razavinia F S, Bagherzadeh Fard M, Mohamadzade N, Mohebi S. Assessment of the attitude of Medical Students of Qom University of Medical Sciences towards Research Process in 2015, Iran. Qom Univ Med Sci J 2017;11(1):79-85. [Full Text in Persian]

مقدمه

پژوهش؛ یک کوشش منظم، کنترل شده و دارای ساختار منطقی و نظام دار است که پدیده‌ها و حوادث اجتماعی بین آنها را با هدف و گسترش دانش و حقیقت مطالعه می‌کند (۲،۱). در این بین، پژوهش در زمینه علوم پایه پزشکی، یکی از مهم ترین بخش های تحقیقاتی جوامع محسوب شده و بودجه های تحقیقاتی زیادی نیز در این زمینه صرف می‌شود (۴،۳). این نظریه که وظیفه پزشکان دانش آموخته مراکز آموزش عالی، فقط ارائه خدمات بهداشتی و درمانی است یا علاوه بر آن، نیازمند پژوهش برای یافتن علل وقوع بیماری‌ها و آسیب‌های بهداشتی هستند، همواره محل چالش و نظرات ضد و نقیض بوده است. برخی بر وظیفه نخست اصرار دارند و براین باورند که وظیفه پزشک، تشخیص درست و به موقع بیماری‌ها، درمان درست و کامل آنها و در نتیجه کاهش درد و رنج بیماران است. عده‌ای دیگر نیز ضمن قبول وظیفه نخست برای پزشکان، معتقدند برای انجام درست این وظیفه، پزشک باید روش پژوهش را بداند، همچنین محقق باشد و در متن ارائه خدمات درمانی به جست‌وجوی علل پیدایش آنها بپردازد و در کشف ناشناخته‌ها در حیطه پزشکی اقدام کند (۵). برخی صاحب نظران بر این باورند که آموزش مهارت‌های پژوهشی از ابتدای دوره پزشکی، امری ضروری بوده و مشارکت دانشجویان در پروژه‌های پژوهشی علاوه بر ارتقای وضعیت پژوهشی دانشگاه‌ها منجر به افزایش اطلاعات و عملکرد پژوهشی دانشجویان شده و توانایی‌های لازم جهت تحلیل مطالعات علوم پایه و بالینی را در آنها فراهم می‌کند (۶،۴). بنابراین، تحقیق و پژوهش استعداد های بالقوه دانشجویان به عنوان یکی از قوی ترین ابزارهای پرورش، از مهم ترین مسائلی است که برنامه ریزان دانشگاه‌ها باید به آن توجه داشته باشند (۸،۷). از طرفی، مطالعات مختلف نشان می‌دهد مشارکت فعال در پروژه‌های تحقیقاتی در طول دوران تحصیل پزشکی، ارتباط مستقیمی با فعالیت‌های پژوهشی پس از فارغ‌التحصیلی دارد (۱۰،۹). بر این اساس، سرمایه‌گذاری در زمینه ارتقای تحقیقات دانشجویی و درگیر ساختن دانشجویان، به ویژه در تحقیقات علوم پایه، نقشی تعیین کننده در جایگاه پژوهشی کشور در آینده خواهد داشت (۴)، به طوری که نتایج تحقیق اعلائی و اعظمی نشان داد مسئولین بایستی با برنامه ریزی صحیح و

دقیق، بین کلاس درس و دستگاه اجرایی، پلی مطمئن و پرجاذبه ایجاد کرده و با نظارت دقیق، دانشجویان را به سمت تحقیق سوق دهند (۱۱،۲).

دانشگاه‌ها و مؤسسات معتبر پژوهشی دنیا دارای برنامه‌های تربیت پژوهشگر در قالب تحصیل می‌باشند. برای مثال در سال ۲۰۰۸ حدود ۷۵ برنامه در دانشگاه‌های آمریکا اجرا شد و چیزی حدود ۳٪ دانشجویان پزشکی، مدرک دوگانه MD-PhD دریافت کردند (۱۲،۴)، در حالی که در کشورهایی مثل ایران، به دلیل فرهنگ و باورهای ویژه، عده‌ای براین اعتقادند که اساساً وظیفه پزشک تحقیق نیست و این کار برعهده افراد خاص بوده که عشق تحقیق دارند و به طور حرفه‌ای در این حوزه فعال می‌باشند. در این نظر که پزشکان عمومی تا چه حد باید شیوه تحقیق را بدانند و حتی در حین ارائه خدمت به تحقیق بپردازند، چالش و مجادله بیشتری وجود دارد (۵). در مطالعات انجام شده در دانشگاه بقیه‌الله اعظم (عج)، هیچ یک از ۱۵۸ دانشجوی شرکت کننده با انجام تحقیقات مخالف نبودند (۱۳). یوسفی نژاد و قادری در مطالعه خود، نگرش دانشجویان دانشگاه علوم پزشکی کردستان نسبت به پژوهش را خوب گزارش کردند (۱۴). غفورنیا و همکاران نیز در مطالعه دیگری با بررسی آگاهی و نگرش دانشجویان دانشکده دندانپزشکی اصفهان درباره پژوهش، نشان دادند ۹۴٪ دانشجویان با ضرورت شرکت در فعالیت‌های پژوهشی موافق بوده‌اند (۱۵). با وجود نتایج کسب شده از مطالعات فوق و با توجه به نیاز مبرم به انجام تحقیقات بالینی، متأسفانه شواهد موجود نشان می‌دهند تعداد پزشکان محقق در دو دهه اخیر کاهش یافته است. این نکته، نقش تحقیقات دانشجویی و اهمیت پرداختن به آن را بیشتر جلوه گر می‌کند (۱۷،۱۶). یکی از عوامل مؤثر در مشارکت و گرایش دانشجویان پزشکی به امر پژوهش، سطح انگیزشی ایشان است؛ به گونه‌ای که ایجاد انگیزه در دانشجویان منجر به ایجاد گرایش آنها به تحقیقات در آینده خواهد شد (۳). لذا این مطالعه با هدف تعیین نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به پژوهش و فعالیت‌های تحقیقاتی، به ویژه نسبت به تحقیقات در علوم پایه پزشکی صورت گرفت.

روش بررسی

این مطالعه به صورت توصیفی - تحلیلی در سال ۱۳۹۴ انجام شد. جامعه آماری را تمامی دانشجویان رشته پزشکی مقطع علوم پایه تشکیل می داد. به این منظور، ۱۵۰ نفر از دانشجویان رشته پزشکی به روش نمونه گیری در دسترس انتخاب شدند. لذا از بین دانشجویان این مقطع؛ دانشجویان غیرایرانی، ترم اول و دانشجویان مهمان از مطالعه حذف شدند.

جهت گردآوری داده‌ها از پرسشنامه روا و پایا استفاده شد. پرسشنامه مذکور شامل سؤالات دموگرافیک و ۲۷ سؤال مبتنی بر مقیاس ۵ گزینه‌ای لیکرت (کاملاً موافقم تا کاملاً مخالفم) بود که روایی و پایایی آن در مطالعه میرخشتی (۴) و همکاران مورد تأیید قرار گرفت. روایی این پرسشنامه به روش روایی صوری و محتوایی به تأیید ۵ نفر از اساتید صاحب نظر در زمینه فعالیت‌های آموزشی و پژوهشی رسید و پایایی این ابزار نیز با استفاده از ضریب آلفای کرونباخ، ۰/۸۵ به دست آمد. دامنه قابل اکتساب نمرات این پرسشنامه بین ۱۳۵-۲۷ نمره بود که جهت درک بهتر بدین ترتیب: نمره ۱-۲۷ (خیلی ضعیف)، نمره ۲۷-۵۴ (ضعیف)، نمره ۵۴-۸۱ (متوسط)، نمره ۸۱-۱۰۸ (خوب) و نمره ۱۰۸-۱۳۵

(خیلی خوب) طبقه بندی شدند. جهت رعایت ملاحظات اخلاقی، مطالعه با هماهنگی مسئولین دانشکده پزشکی و با رضایت دانشجویان مشارکت کننده پس از آگاهی از اهداف مطالعه صورت گرفت. داده‌ها با استفاده از نرم افزار آماری SPSS نسخه ۱۹، شاخص‌های آماری مرکزی (شامل میانگین \pm انحراف معیار و توزیع فراوانی توصیف) و آزمون تی مستقل، در سطح معنی داری ۰/۰۵ تجزیه و تحلیل شدند.

یافته‌ها

در این مطالعه، ۳/۳۷٪ (۵۶ نفر)، پسر و ۷/۶۲٪ (۹۴ نفر)، دختر بودند. میانگین سن دانشجویان ۳/۱۲ \pm ۲۱/۵۲ سال بود. میانگین نگرش دانشجویان نسبت به فرآیند پژوهش، ۶۶/۷ \pm ۸۶/۶۰ نمره به دست آمد. ۰/۷٪ (یک نفر) نمونه‌ها دارای نگرش خیلی خوب، ۲۶٪ (۳۹ نفر) نگرش خوب و ۳/۷۱٪ (۱۰۷ نفر) نگرش متوسط، ۲٪ (۳ نفر) نگرش ضعیف و صفر درصد دارای نگرش خیلی ضعیف بودند.

در جدول شماره ۱ توزیع فراوانی پاسخ به سؤالات مطرح شده، درخصوص نگرش به پژوهش ارائه شده است.

جدول شماره ۱: توزیع فراوانی پاسخ به سؤالات مرتبط با نگرش، درخصوص فرآیند پژوهش در دانشجویان مورد مطالعه

سؤالات	کاملاً موافقم		موافقم		نظری ندارم		مخالفم		کاملاً مخالفم	
	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد	تعداد	درصد
بها ندادن به پژوهش از عوامل عقب ماندگی کشورهای جهان سوم است.	۶۴	۴۲/۷	۶۳	۴۲/۰	۲۰	۱۳/۳	۲	۱/۳	۱	۰/۷
انجام پژوهش منجر به بهبود کیفیت زندگی مردم می شود.	۵۰	۳۳/۳	۶۸	۴۵/۳	۲۸	۱۸/۷	۳	۲/۰	۱	۰/۷
دانشجویانی که در زمان تحصیل به پژوهش مبادرت می ورزند، در تحصیل هم موفق تر خواهند بود.	۲۰	۱۳/۳	۵۹	۳۹/۳	۴۷	۳۱/۳	۱۷	۱۱/۳	۷	۴/۷
بهترین زمان یادگیری مهارت‌های پژوهشی، دوران دانشجویی است.	۳۸	۲۵/۳	۴۹	۳۲/۷	۴۴	۲۹/۳	۱۴	۹/۳	۵	۳/۳
انجام فعالیت‌های پژوهشی از حیطه‌های مورد علاقه من است.	۴۴	۲۹/۳	۴۹	۳۲/۷	۳۸	۲۵/۳	۱۶	۱۰/۷	۳	۲/۰
اساتید دانشگاه، توانایی لازم برای انجام و مدیریت طرح‌های پژوهشی را دارا می باشند.	۱۰	۶/۷	۴۸	۳۲/۰	۷۱	۴۷/۳	۱۷	۱۱/۳	۴	۲/۷
پژوهشی که فرآیند زمانبر و دیربازده است.	۱۷	۱۱/۳	۵۰	۳۳/۳	۵۸	۳۸/۷	۲۲	۱۴/۷	۳	۲/۰
درحال حاضر در جامعه کنونی ما شرایط برای انجام پروژه‌های پژوهشی فراهم است.	۴	۲/۷	۱۹	۱۲/۷	۵۹	۳۹/۳	۵۱	۳۴/۰	۱۷	۱۱/۳
یک پزشک مجرب بهتر از یک پژوهشگر مجرب در ارتقای سلامت نقش دارد.	۲۰	۱۳/۳	۳۲	۲۱/۳	۶۰	۴۰/۰	۳۱	۲۰/۷	۷	۴/۷
دانشجویان محقق از نظر شغلی موقعیت بهتری خواهند داشت.	۱۲	۸/۰	۵۶	۳۷/۷	۶۲	۴۱/۳	۱۵	۱۰/۰	۵	۳/۳
نمی توان پژوهش را به عنوان مسیری برای درآمدزایی انتخاب کرد.	۱۳	۸/۷	۵۳	۳۵/۳	۵۳	۳۵/۳	۱۸	۱۲/۰	۱۳	۸/۷
پس از فارغ التحصیلی، پژوهش کردن و انجام طرح‌های تحقیقاتی، مهم ترین اولویت شغلی من خواهد بود.	۹	۶/۰	۲۱	۱۴/۰	۶۹	۴۶/۰	۳۶	۲۴/۰	۱۵	۱۰/۰

۲/۷	۴	۱۱/۳	۱۷	۳۰/۷	۴۶	۳۶/۰	۵۴	۱۹/۳	۲۹	پزشکانی که سابقه کار پژوهشی دارند در درمان بیماران موفق تر عمل می کنند.
۴/۰	۶	۲۳/۳	۳۵	۳۸/۰	۵۷	۲۲/۰	۳۳	۱۲/۷	۱۹	آشنایی با اصول و مبانی پژوهش برای درمان بیماران ضروری است.
۱/۳	۲	۱۶/۷	۲۵	۳۵/۳	۵۳	۳۳/۳	۵۰	۱۳/۳	۲۰	پزشکان درمانگر، پذیرش اجتماعی بالاتری نسبت به پزشکان محقق دارند.
۲/۰	۳	۶/۷	۱۰	۳۱/۳	۴۷	۳۵/۳	۵۳	۲۴/۷	۳۷	درآمد فعالیت های پژوهشی، کمتر از درمان بیماران است.
۵/۳	۸	۱۰/۰	۱۵	۴۵/۳	۶۸	۲۲/۷	۳۴	۱۶/۷	۲۵	کیفیت و کاربرد تحقیقاتی که در رشته های علوم پایه توسط پزشکان انجام می شود، بیشتر از تحقیقات مشابهی است که توسط محققین غیرپزشک در این رشته ها صورت می گیرد.
۱۶/۷	۲۵	۲۷/۳	۴۱	۳۸/۷	۵۸	۱۲/۰	۱۸	۵/۳	۸	من در آینده، تحقیق در رشته های علوم پایه را به عنوان یکی از اهداف اصلی خود انتخاب خواهم کرد.
۶/۷	۱۰	۵/۳	۸	۲۹/۳	۴۴	۴۳/۳	۶۵	۱۵/۳	۲۳	من در آینده، تحقیق در یکی از رشته های بالینی را به عنوان یکی از اهداف اصلی خود انتخاب خواهم کرد.
۲/۷	۴	۶/۰	۹	۳۲/۷	۴۹	۳۶/۰	۵۴	۲۲/۷	۳۴	یک پزشک می تواند به طور همزمان در رشته های علوم پایه و علوم بالینی به تحقیق بپردازد.
۱۸/۷	۲۸	۳۰/۰	۴۵	۳۵/۳	۵۳	۱۱/۳	۱۷	۴/۷	۷	در صورتی که فردی علاقمند به فعالیت های تحقیقاتی در فاز آزمایشگاهی و علوم پایه است، نباید پزشکی را به عنوان رشته اصلی خود در دانشگاه انتخاب کند.
۱۸/۰	۲۷	۲۸/۷	۴۳	۳۷/۳	۵۶	۱۰/۰	۱۵	۶/۰	۹	در صورتی که یک پزشک به جای درمان بیماران، به تحقیق در آزمایشگاه بپردازد، مسیر نادرستی را انتخاب کرده است.
۱۴/۰	۲۱	۲۴/۷	۳۷	۴۹/۳	۷۴	۹/۳	۱۴	۲/۷	۴	حتی در بهترین حالت نیز یک پزشک محقق، کارآیی یک فرد محقق که از ابتدا در رشته های علوم پایه تحصیل کرده است را در زمینه تحقیقات علوم پایه نخواهد داشت.
۳۴/۷	۵۲	۲۶/۰	۳۹	۲۸/۷	۴۳	۷/۳	۱۱	۳/۳	۵	من علاقه ای به تحقیق و پژوهش ندارم.
۱۹/۳	۲۹	۳۱/۳	۴۷	۳۰/۷	۴۶	۹/۳	۱۴	۹/۳	۱۴	لزومی ندارد همه پزشکان با تحقیق و پژوهش آشنا باشند.
۱۴/۷	۲۲	۳۰/۷	۴۶	۴۶/۰	۶۹	۷/۳	۱۱	۱/۳	۲	تحقیقات علوم پایه در ایران از کیفیت بالایی برخوردار است.
۴/۰	۶	۱۳/۳	۲۰	۳۶/۰	۵۴	۳۲/۷	۴۹	۱۴/۰	۲۱	نتایج تحقیقات علوم پایه فاصله زیادی تا کاربرد آن در درمان بیماران دارد.

طبق بررسی ها و مطالعات انجام شده، ۶۲٪ (۹۳ نفر) از دانشجویان علاقمندی خود را نسبت به امور پژوهشی اعلام کردند، اما به طور کلی دید مثبتی نسبت به امور پژوهشی نداشتند، همچنین ۸۴/۷٪ (۱۲۷ نفر) از دانشجویان عقیده بر عقب ماندگی کشور در صورت بها ندادن به امور پژوهشی داشتند. بنابراین، از آنجایی که تلاش در راستای تبیین نقش پزشکان محقق در علوم پایه و بالینی، همچنین برنامه ریزی در راستای هدفمندی برنامه های پژوهشی دانشگاه می تواند تأثیرات مثبتی در آینده پژوهشی کشور داشته باشد (۴)، بسیار حایز اهمیت است که این موضوع مورد بررسی قرار گرفته و در ارتقای آن تلاش صورت گیرد.

یکی از موارد مهم، نگرش دانشجویان نسبت به توانایی اساتید و انجام و مدیریت طرح های پژوهشی است که نزدیک به ۳۸/۷٪ (۵۸ نفر)، نگرش مثبتی به این مورد داشتند که قابل بررسی

طبق آزمون تی مستقل، بین دانشجویان پسر و دختر، در خصوص نگرش به فرآیند پژوهش، اختلاف معنی داری وجود نداشت ($p=0/625$) (جدول شماره ۲).

جدول شماره ۲: مقایسه میانگین \pm انحراف معیار نگرش نسبت به فرآیند

پژوهش بر حسب جنس	
جنس	میانگین \pm انحراف معیار
پسر	۸۶/۲۳ \pm ۵/۷۳
دختر	۸۶/۸۱ \pm ۸/۶۲

بحث

نتایج این مطالعه در پی ارزیابی نگرش دانشجویان علوم پزشکی دانشگاه علوم پزشکی استان قم نسبت به امور پژوهشی و فعالیت های تحقیقاتی، نشان داد وضعیت مطلوبی در خصوص نگرش به پژوهش در بین دانشجویان این دانشگاه وجود ندارد.

نوشتن پروپوزال تحقیقی شاید مهم ترین قسمت آن باشد و اگر همه جنبه‌ها مورد بررسی قرار گیرد، امکان اشتباه و اشکال در مطالعه کاهش یافته و نتایج ارزشمندتری نیز حاصل می‌شود.

نتیجه گیری

باتوجه به نتایج کلی به دست آمده، نگرش دانشجویان پزشکی نسبت به امور تحقیقاتی در شرایط مطلوبی قرار ندارد، لذا می‌توان با برگزاری دوره‌های تحصیلی همزمان MD-PhD و حضور اساتید و دکتری مجرب در امور پژوهشی؛ مسیری برای ارتقای سطح پژوهشی و امور تحقیقاتی در میان دانشجویان فراهم کرد و با نهایت استفاده از امکاناتی که توسط معاونت پژوهشی وزارت بهداشت برای تربیت پزشکان پژوهشگر فراهم شده، در راه ارتقای سطح دانشکده تلاش نمود.

تشکر و قدردانی

بدین وسیله نویسندگان بر خود می‌دانند از تمامی دانشجویان شرکت کننده در این مطالعه تقدیر و تشکر نمایند. همچنین از تمامی مسئولین دانشکده پزشکی جهت همکاری در این طرح قدردانی می‌گردد.

و برنامه‌ریزی می‌باشد؛ زیرا از دسته مواردی است که در تشویق و نگرش مثبت دانشجویان نسبت به امور پژوهشی، تأثیر به‌سزایی دارد. اعضای هیأت علمی می‌توانند با ارائه راهکارهایی به دانشجویان خود، همانند بیان فواید تحقیق در زندگی فردی و حرفه‌ای، همراهی آنها در انجام پروژه‌های کوچک و تشویق ایشان به حضور در همایش‌های علمی و ...، مشارکت ایشان را در فعالیت‌های علمی افزایش دهند (۱۸، ۱۹).

در این مطالعه، متغیر جنسیت، تفاوتی بین درک دانشجویان از پژوهش و نگرش‌های آنها ایجاد نکرد. شاید برخلاف مطالعه عنبری (۱۸) این دو گروه تصور و نگرش واحدی نسبت به تحقیقات دارند، اما گروهی که دارای سابقه تحقیق هستند با موانع سازمانی بیشتری مواجه شده‌اند (۴)، که این یکی از عوامل ایجاد نگرش منفی نسبت به امور پژوهشی تلقی می‌شود.

باوجود انجام این تحقیق، به نظر می‌رسد پزشکان عمومی هنوز از حداقل‌ها فاصله دارند. بنابراین، ضرورت برنامه‌ریزی‌های مهم و کاربردی بسیار احساس می‌شود. افزایش دروس مرتبط با تحقیق، مشارکت دانش‌آموختگان در بازآموزی‌های مرتبط، تهیه و اجرای طرح‌های تحقیقاتی و گسترش کارگاه‌ها با تکیه بر امکان به کارگیری آن نیز می‌تواند مفید واقع شود (۵). البته یافته‌های مطالعه حاضر مطلق نیست؛ زیرا به نظر می‌رسد این شیوه گردآوری داده‌ها قادر به ارزیابی نگرش دانشجویان نسبت به امور پژوهشی نباشد.

References:

- George S, Moreira K. Publishing non-research papers as a trainee: A recipe for beginners. Singapore Med J 2009;50(8):756-8.
- Rezaeian M, Molla Abbasi MH, Haghghi M, Sharifirad GH, Hadavi M. A Survey on the knowledge, attitude and practice of medical and dental students of Rafsanjan University of Medical Sciences on research. J Health Syst Res 2012;7(6):727-36. [Full Text in Persian]
- Ley TJ, Rosenberg LE. The physician-scientist career pipeline in 2005. JAMA 2005;294(11):1343-51.
- Mirkheshti N, Hoseini N, Khaloee M, Hadadgar A. Medical students' attitude towards research at the completion of basic science courses. Iranian J Med Educ 2014;14(4):342-49. [Full Text in Persian]
- Fallah M, Houshmand B, Joneidi Jafari A, Shamsai F, Bashirian S. Knowledge, attitude and research ability of general physicians and dentists graduated from Hamadan University of Medical Sciences. Iranian J Med Educ 2005;5(2):139-47. [Full Text in Persian]
- Aslam F, Shakir M, Qayyum MA. Why medical students are crucial to the future of research in South Asia. PLoS Med 2005;2(11):e322.

7. Pawar DB, Gawde SR, Marathe PA. Awareness about medical research among resident doctors in a tertiary care hospital: A cross-sectional survey. *Perspect Clin Res* 2012;3(2):57-61.
8. Ghaffarzadeh S, Nazari H, Ghasemi R, Ahmadi Doyran Z. Status of research among medical students of urmia university medical sciences in (knowledge, attitude and practice). *J Nurs Midwifery Urmia Univ Med Sci* 2011;9(5):400-6. [Full Text in Persian]
9. Reinders JJ, Kropmans TJ, Cohen-Schotanus J. Extracurricular research experience of medical students and their scientific output after graduation. *Med Educ* 2005;39(2):237.
10. Hren D, Lukic IK, Marusic A, Vodopivec I, Vujaklija A, Hrabak M, et al. Teaching research methodology in medical schools: Students' attitudes towards and knowledge about science. *Med Educ* 2004;38(1):81-6.
11. Alaei M, Azami O. Attitude of students to prevent interruption in Ilam University of Medical Sciences in 2001. *Ilam Univ Med Sci* 2004;12(42-43):39-44. [Full Text in Persian]
12. Rosenberg LE. MD/PhD programs--a call for an accounting. *JAMA* 2008;300(10):1208-9.
13. Khedmat H, Navid A, Khoshbaten A, Helli Saz M, Nasserri MH, Alavi Darghlou R. Evaluation of attitude of Baghiyata University of Medical Sciences' students toward research. *Kosar Med J* 1997;1(2):43-9. [Full Text in Persian]
14. Yousefi Nejad V, Ghaderi E. Assessment of Kurdistan University of Medical Sciences students to research and the factors affecting it in 2000. *Sci J Kurdistan Univ Med Sci* 2001;5(2):12-7. [Full Text in Persian]
15. Ghafournia M, Motamedi SH, Yousefian E. Isfahan Dental student's knowledge and attitude about research. *J Isfahan Dent Sch* 2005;1(3-4):31-4. [Full Text in Persian]
16. Khan H, Khan S, Iqbal A. Knowledge, attitudes and practices around health research: The perspective of physicians-in-training in Pakistan. *BMC Med Educ* 2009;9:46.
17. Scaria V. The need to integrate research in undergraduate medical education to meet the future challenges. *Calicut Med J* 2004;2(1):e1.
18. Anbari Z, Jadidi RA. Comparing of barriers to research activities among students of Arak University of Medical Sciences, and appropriate strategies for student research management. *Iranian J Med Educ* 2013;13(5):438-48. [Full Text in Persian]
19. Mabvuure NT. Twelve tips for introducing students to research and publishing: A medical student's perspective. *Med Teach* 2012;34(9):705-9.

Assessment of the Attitude of Medical Students of Qom University of Medical Sciences towards Research Process in 2015, Iran

Fatemeh Sadat Razavinia¹, Mahsa Bagherzadeh Fard¹, Negar Mohamadzade¹, Siamak Mohebi^{2*}

¹Faculty of Medicine, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.

²Medical Education Development Center, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.

*Corresponding Author:
Siamak Mohebi, Medical Education Development Center, Qom University of Medical Sciences, Qom, Iran.

Email:
smohebi@muq.ac.ir

Received: 6 Jun, 2016

Accepted: 8 Oct, 2016

Abstract

Background and Objectives: Medical science research is one of the most important parts of research in societies, and large research budgets are spent in this area. On the other hands, training researchers in medical universities is one of the important missions of universities. This study aimed to determine the attitude of medical students of Qom University of Medical Sciences towards research.

Methods: This descriptive-analytical study was performed on all medical students of Qom University of Medical Sciences in the first semester of 2015-2016. A total of 150 students were selected by convenient sampling method. Data collection tool included demographic characteristic questionnaire and valid and reliable attitude assessment questionnaire. Data were analyzed using independent t-test at the significance level of less than 0.05.

Results: In this study, 62.7% (N=94) of the subjects were female and 37.3% (N=56) were male. The mean age and grade point average of the students were 21.52 and 18.98, respectively. 54.7% of the students had no collaboration and participation in research activities. The mean score of attitude toward research was about 86.60 ± 7.66 . Also, it was determined that only 7% of the students had positive attitude and 98.7% had moderate attitude. There was no significant difference between attitude score based on the gender and history of research activity ($p > 0.05$).

Conclusion: The findings of this study indicated that attitude towards research is not favorable in the students of Qom University of Medical Sciences. Thus, it is recommended to implement motivational program and providing broad information.

Keywords: Attitude; Research; Students; Medicine, Qom, Iran.